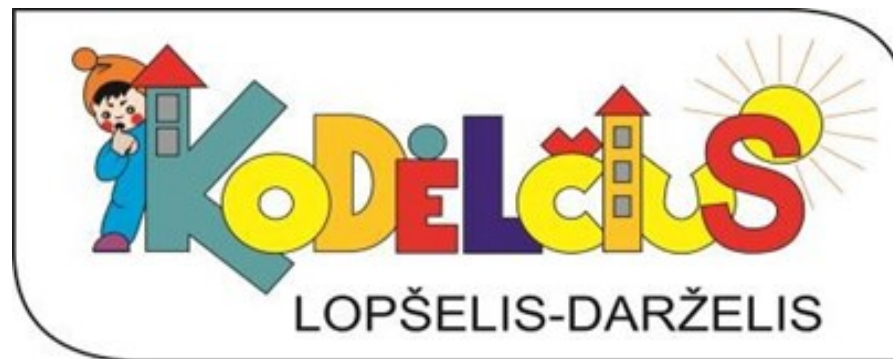

PRITARTA

Tauragės rajono savivaldybės mero
2025 m. liepos 8 d.
potvarkiu Nr. 4-362

PATVIRTINTA

Tauragės lopšelio-darželio „Kodėlčius“
direktoriaus 2025 m. liepos 15 d.
įsakymu Nr. V-111

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„KODĖLČIUKŲ ŽINGSNELIAI“

2025

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Informacija apie įstaigą.

- 1.1. Tauragės lopšelis-darželis „Kodėlčius“ – Tauragės rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga.
- 1.2. Grupė: neformaliojo švietimo įstaiga.
- 1.3. Adresas: Moksleivių alėja 12, LT – 72288.
- 1.4. Tel. (0446) 5 77 10, el. p.info@kodelciusld.lt
- 1.5. Lopšelis-darželis savo veiklą pradėjo 2009 m. rugsėjo 1 d.

Tauragės lopšelio-darželio „Kodėlčius“ ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – programa) parengta pagal Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V–1142, patvirtintas Ikimokyklinio ugdymo programos gaires.

2. Požiūris į vaiką ir jo ugdymo(si) vertybės.

Lopšelyje-darželyje „Kodėlčius“ vyrauja į vaiką orientuotas ugdymas, kuris nulemia ugdymo inovacijų įgyvendinimo kryptį. Kiekvieno vaiko raida ir ugdymasis pasižymi unikaliais bruožais, todėl tikime jog kiekvienas vaikas yra unikalus, be galo kūrybiškas ir jo potencialas turi būti atrastas kuo ankstesniame amžiuje tolimesniam jo tobulėjimui. Darželyje mokytojas pasitiki vaiko natūraliomis galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas prigimtinėms galioms plėtotis, pripažįsta ir gerbia skirtybes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleisti vaikų individualumui. Vaikų ugdymuisi sudaromos galimybės jausti, liesti, tyrinėti, atrasti, pažinti, norėti daugiau, siekti, žavėtis, gerbti, mokėti nurimti. Mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdami jiems aktualų turinį ir veiklas. Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymasis. Kiekvienas vaikas aktyviai mokosi, daugelį dalykų atranda pats, savu būdu ir laiku. Įstaigoje ugdymo procesas grindžiamas L. Vygotskio sociokultūrinės teorijos idėjomis, taikomi Emilijos Redžo ir STEAM ugdymo sistemų elementai, kai aplinka suprantama ir egzistuoja kaip edukacinis tarpininkas, siūlantis naujas erdves, skatinančias veikti. Programa lanksti, joje integruojama „Žaismės ir atradimų“ metodika.

Tauragės lopšelyje-darželyje „Kodėlčius“ vaikų ugdymasis grindžiamas požiūrio į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

- 2.1. Vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas.
- 2.2. Vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka.

2.3. Saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas.

2.4. Lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis.

2.5. Lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi.

2.6. Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus.

2.7. Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis.

2.8. Kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

3. Vaikų poreikiai.

Lopšelyje-darželyje tenkinami individualūs vaiko emociniai, pažinimo, komunikavimo, judėjimo poreikiai, sudarytos sąlygos žaisti, kurti, eksperimentuoti. Didelis dėmesys skiriamas individualiems ir specialiesiems ugdymo poreikiams, nes ikimokykliniai metai yra be galo svarbūs tolimesnei vaiko asmenybės raidai. Šiame amžiuje susiformuoja vaiko asmenybės pamatai, t. y. formuojasi vertybių sistema, charakterio bruožai, atsiskleidžia vaiko gebėjimai ir polinkiai. Vaiko ugdymasis ir vystamasis didele dalimi priklauso nuo šeimos, joje puoselėjamų vertybių, kurias vaikas natūraliai perima. Tačiau ne mažesnę įtaką vaiko raidai turi ugdymo įstaiga bei socialinė aplinka. Labai svarbu, jog visos šios vaiko ugdyme dalyvaujančios grandys suprastų jo poreikius ir sudarytų sąlygas kiekvienam vaikui pagal jo galias įgyti žinių, išsiugdyti gebėjimus ir nuostatas, reikalingas tolimesniam gyvenimui. Užtikrinama vaiko teisė į ugdymąsi per žaidimą, aktyvų bendravimą, pripažįstant jo nuomonę ir teisę rinktis.

4. Tėvų ir vietos bendruomenės poreikiai.

Dauguma vaikų auga palankioje socialinėje aplinkoje, materialiai aprūpintose šeimose. Su vaikų šeimomis siekiama bendravimo ir partnerystės bei abipusio supratimo. Nuolat ieškoma naujų bendradarbiavimo normų. Ugdymo programa parengta, siekiant tęstinumo tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pakopos. Darželio bendruomenė visuomet stengiasi laiku reaguoti į tėvų poreikius ir lūkesčius vaiko atžvilgiu, vaiko ugdymo kultūrų įvairovės bei vaiko ugdymo modelių,

kuriuos jiems gali pasiūlyti darželis, priimtinumą tėvams. Lopšelis-darželis yra atviras vietos bendruomenės poreikiams bei tradicijoms, aktyviai dalyvauja Tauragės miesto ar Žalgirių mikrorajono bendruomenės renginiuose, šventėse.

5. Įstaigos savitumas.

Įstaigos kultūrą, jos savitumą nusako visos bendruomenės vertybės, įsitikinimai, tradicijos. Lopšelis-darželis „Kodėlčius“ – sportuojantis darželis: nuolat įgyvendinamos įvairios kūno kultūros ir sveikatinimo programos. Kieme įrengtas stadionas. Vaikai aktyviai dalyvauja respublikiniuose projektuose: „Futboliukas“, „Mažųjų žaidynės“. Tradicine tapo šeimų sporto šventė, kuri organizuojama kiekvieną pavasarį. Pedagogai bendradarbiauja su įvairių sporto šakų treneriais. Sėkmingai vykdomas socializacijos projektas „Gamtos takeliu keliaukime kartu“, sveikatingumo projektas „Sveikatos takeliu“. Dažnai ugdymo procesas organizuojamas ir kitose erdvėse: Oke miške, ūkininkų sodybose, Kartų parke, prie Zumpės tvenkinio ar upės Jūra, Tauragės krašto muziejuje ir kitose Tauragės rajono vietose. Darželio teritorijoje pastatytas STEAM kupolas, skirtas įvairiapusiškai tyrinėjimo veiklai. Aktyviai vyksta bendradarbiavimas su daugeliu Tauragės ugdymo įstaigų per meninę, sportinę, pažintinę veiklą, savanorystę. Vis dažniau bendraujama su ikimokyklinėmis įstaigomis iš kitų miestų ir rajonų per projektinę veiklą.

6. Regiono savitumas.

Regiono savitumas sukuria puikią erdvę ugdymo proceso tikslams įgyvendinti, nes Tauragė – nedidelis, tačiau gražus ir išpuoselėtas miestas, išsidėstęs ant Jūros upės kranto vakarinėje Lietuvos dalyje. Pats miesto pavadinimas – sudurtinis žodis, užmenantis mįslę apie tauro ragus. Su jais siejamas ir Tauragės pavadinimo atsiradimas. Čia daug įdomių ir reikšmingų vietų: Tauragės pilis, Martyno Mažvydo evangelikų-liuteronų bei Šv. Trejybės bažnyčios, Tauragės pašto stoties kompleksas, buvusio banko rūmai, parkas prie Jūros upės, Taurų nuotykių parkas, Pagramančio apylinkės su piliakalniu ir Lakštingalų slėniu, atodangomis ir t.t. Lopšelis-darželis „Kodėlčius“ įsikūręs Žalgirių mikrorajone, šalia Zumpės tvenkinio ir Oke miško bei Kartų parko, kur galima sėkmingai įgyvendinti patirtinį vaikų ugdymą.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas

Ugdymo(si) procesas derinamas su priežiūros aspektais, kad kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika, kasdienė rutina būtų ugdanti ir turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, saugus emocinis ryšys su mokytoju užtikrina visavertę vaiko raidą.

Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas

Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos ypatumus ir vaikų poreikių, patirties bei gebėjimų įvairovę. Siekiama skatinti visapusišką vaiko raidą – fizinę, emocinę, socialinę, pažinimo, komunikavimo ir meninę.

Žaismės principas

Žaismingumas yra pagrindinis ikimokyklinio ugdymo bruožas, apimantis tyrinėjimą, kūrybą ir eksperimentavimą. Žaidimas yra esminė vaikų veikla, per kurią jie ugdosi ir įgyja svarbių gyvenimo įgūdžių.

Sociokultūrinio kryptingumo principas

Ugdymas grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į kultūrinę aplinką ir didinančiomis jų atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.

Integralumo principas

Ugdymo turinys orientuotas į visapusišką vaiko raidą, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas ir ugdymo sričių tarpusavio ryšiai.

Įtraukties principas

Kiekvienas vaikas turi galimybę ugdytis, gauti reikiamą pagalbą ir patirti sėkmę, atsižvelgiant į jo poreikius ir individualumą. Ugdymas pritaikomas kiekvienam vaikui.

Kontekstualumo principas

Vaikai ugdomi jų aplinkoje – estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose socialinės, kultūrinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose. Ugdymo patirtys yra aktualios ir prasmingos vaikams.

Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas

Ugdymas remiasi vaiko ir mokytojo bendradarbiavimu. Mokytojas įsiklauso į vaiko poreikius ir iniciatyvas, drauge su vaiku priima sprendimus, formuoja ugdymo procesą.

Lėtojo ugdymo(si) principas

Skiriama pakankamai laiko kasdienei veiklai ir tyrinėjimams, kad vaikai galėtų giliau įsitraukti į veiklą, pajusti mokymosi patirtis ir mėgautis procesu.

Vaiko aktyvaus dalyvavimo principas

Vaikai aktyviai dalyvauja planuojant veiklą, priimdami sprendimus, tyrinėdami ir mokydami. Skatinamas jų savarankiškumas, kūrybiškumas ir atsakomybė.

Universalus dizainas mokymuisi

Siekama sukurti ugdymo procesą, prieinamą visiems vaikams, nepriklausomai nuo jų poreikių ar gebėjimų. Naudojamos įvairios metodikos, kad kiekvienas vaikas galėtų įsitraukti ir mokytis pagal savo gebėjimus.

III SKYRIUS

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

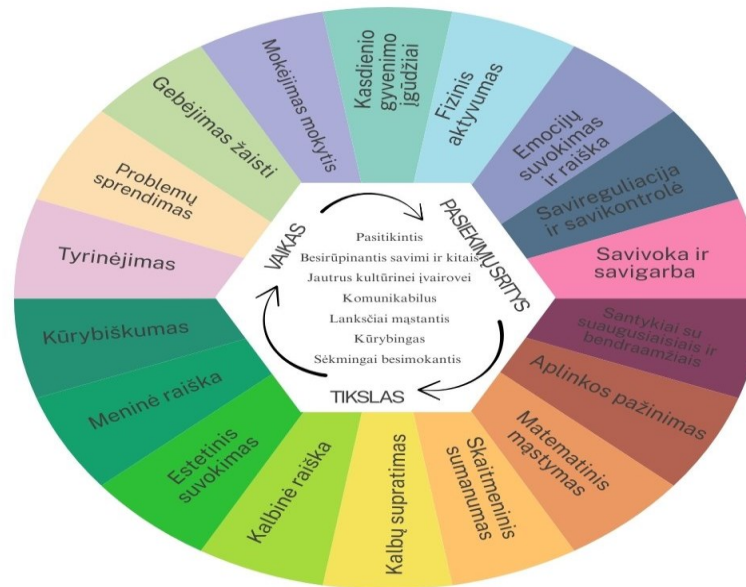
Tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis

Uždaviniai:

siekti, kad vaikas:

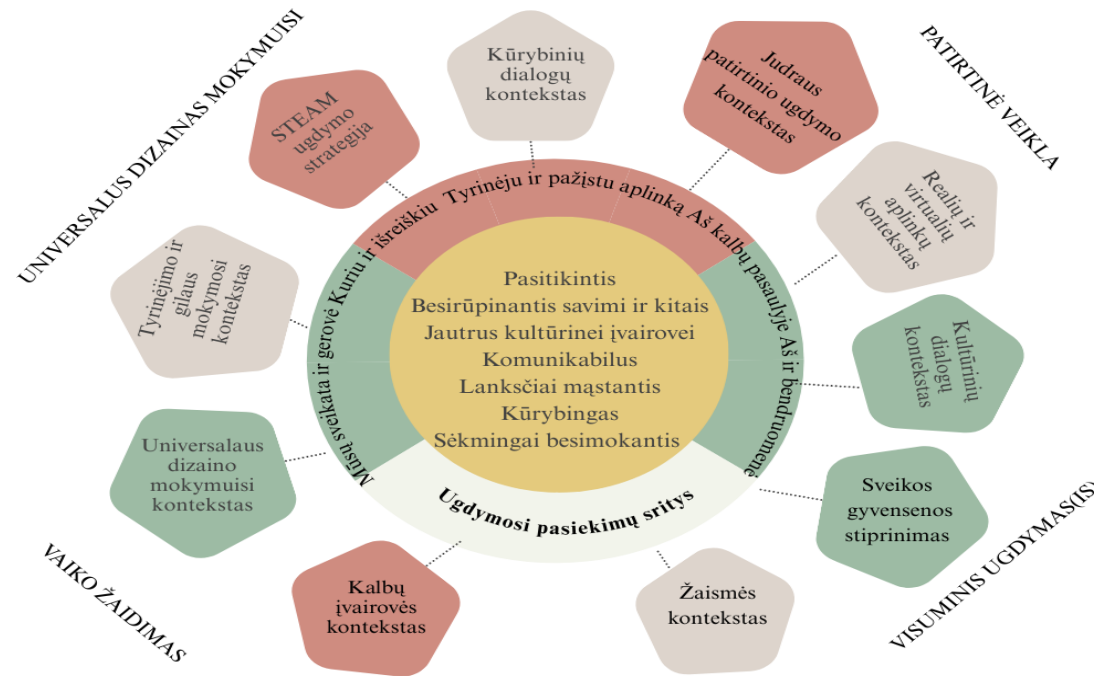
- **Visapusiškai tyrinėtų pasaulį, plėtodamas savo pojūčius.** Vaikas tyrinėja aplinkinį pasaulį visais savo pojūčiais, mokosi suvokti aplinką ir reiškinius per tiesioginį patyrimą, plėtodamas savo fizinės, intelektinės ir kūrybinės galias.
- **Būtų fiziškai aktyvus ir lavintų judėjimo įgūdžius.** Skatinama aktyvi vaiko fizinė veikla, lavinant smulkiuosius ir stambiuosius kūno raumenis. Vaikas mokosi saugaus elgesio, įgyja supratimą apie kūno priežiūrą ir sveikos gyvensenos svarbą.
- **Įgytų komunikacinius įgūdžius ir lavintų kalbą.** Mokytusi bendrauti taisyklinga kalba, išreikšti savo mintis, jausmus ir poreikius, tinkamai bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais. Skatinamas aktyvus klausymasis, kalbėjimas ir bendravimas.
- **Ugdytų socialinius įgūdžius ir bendradarbiavimą.** Vaikas mokosi bendradarbiauti, planuoti veiklą, spręsti problemas, išreikšti ir suvokti savo ir kitų poreikius. Skatinamas savitarpio supratimas, bendradarbiavimas grupėje, rūpinimasis kitais ir pagarba.
- **Lavintų savarankiškumą ir sveikos gyvensenos įgūdžius.** Vaikas pratina laikytis asmens higienos taisyklių, lavina savarankiškumo ir atsakomybės įgūdžius. Ugdoma sveikos gyvensenos svarba per kasdienės veiklas ir pavyzdžius.

- **Formuotų atsakingą požiūrį į aplinką ir gamtą.** Skatinama aplinkos tausojimo samprata, vaikas mokosi rūpintis gamta, atsakingai elgtis su ištekliais. Ugdymas remiasi vaiko sąmoningumo didinimu ir gamtos saugos įpročių formavimu.
- **Reikštų savo kūrybiškumą ir emocijas įvairiomis meninės raiškos formomis.** Vaikas drąsiai reiškia savo emocijas ir kūrybiškumą per meninę veiklą – dailę, muziką, šokį, vaidybą, tyrinėja ir eksperimentuoja su įvairiomis meninės raiškos priemonėmis.
- **Mokytųsi mąstyti lanksčiai ir kritiškai.** Skatinama vaiko iniciatyva, lankstumas ir kūrybiškumas. Vaikas įgyja įgūdžius spręsti problemas ir prisitaikyti prie įvairių situacijų, lavinant jo kritinį mąstymą ir kūrybinį požiūrį.

1 pav. *Vaiko ugdymo modelis*

Vaiko ugdymo modelio scheme pateiktos pagrindinės vaiko pasiekimų sritys, ugdymo tikslai ir ugdymo kryptys. Jis vizualiai atspindi visuminį požiūrį į vaiko raidą ir ugdymą. Aplink centrą yra trys sąvokos: VAIKAS – PASIEKIMŲ SRITYS – TIKSLAS, kurios formuoja ugdymo ciklą. 14 pagrindinių vaiko ugdymosi pasiekimų sričių padeda formuoti visapusiškai išsivysčiusį vaiką – tiek emociniu, tiek socialiniu, pažintiniu ir kūrybiniu požiūriu.

2 pav. *Praktinis modelis planuojant ugdymo procesą.*

Praktinis modelis planuojant ugdymo procesą naudojamas ikimokyklinio ugdymo programoje, siekiant padėti pedagogams planuoti veiklas bei vertinti vaiko pasiekimus visapusiškai. Šis modelis padeda kurti visapusiškai ugdančią, į vaiką orientuotą aplinką, kur ugdymas vyksta natūraliai – per žaidimą, tyrinėjimą ir kasdienę veiklą.

IV SKYRIUS

UGDYMOS(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymo(si) turinys apima šias vaiko raidą skatinančias visuminio ikimokyklinio ugdymo(si) sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kurį ir išreiškiu“.

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ

Ugdymo(si) veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus

Pasiekimų sritys	Ugdymo gairės vaikams iki 3 m., siekiant 3 žingsnio pasiekimų	Ugdymo gairės vaikams iki 4–6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų	Pastabos (nuorodos į „Žaismė ir atradimai“, kalendorinės šventės, projektai)
<i>KASDIENINIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI</i> Vertybinė nuostata – domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminis gebėjimas – esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, butyje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. (žr. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 2–3)	• Pasitelkdamas lytėjimą, uoslę ir skonį susipažįsta su įvairiais maisto produktais. • Suvokia alkio ir sotumo jausmą bei reagoja į savo organizmo poreikius. • Laikosi paprastų saugumo taisyklių • Įsisavina pagrindinius higienos veiksmus. • Bando apsirengti ir apsiauti batus savarankiškai, net jei tai užtrunka ilgiau.	• Renkasi sveikus maisto produktus, sužino apie jų naudą organizmui. • Susipažįsta su skirtingomis maisto grupėmis, tyrinėja jų savybes, spalvas ir formas. • Tinkamai elgtis prie stalo, naudotis stalo įrankiais, taisyklingai laikyti šaukštą ar šakutę. • Maisto ruošos procese aktyviai dalyvauja atlikdamas paprastas užduotis. • Laikosi saugaus elgesio taisyklių gatvėje. • Laikosi bendros tvarkos grupėje ir namuose. • Suvokia atsakomybę už savo ir bendrus daiktus.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Judantys laiptai“ „Aš“ pasaulis“ „Atradimų takelis“ „Korys“ „Smėlio dėžė“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Judantis pasaulis“ „Aš“ pasaulis“ „Atradimų takelis“ „Korys“ „Smėlio dėžė“ • Kalendorinės šventės: Kovo 22 d. – Pasaulinė vandens diena Gegužės 5 d. – Rankų higienos diena Balandžio 7 d. – Pasaulinė sveikatos diena

<i>FIZINIS AKTYVUMAS</i> Vertybinė nuostata – noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminis gebėjimas – tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas. (žr. Išimokymų amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 3–4)	• Sudaromos sąlygos aktyviai veiklai tiek patalpose, tiek lauke. • Per fizinius žaidimus lavina pusiausvyrą ir koordinaciją • Per daiktų paėmimą, dėliojimą bei manipuliacinius veiksmus ugdo smulkiąją motoriką. • Savarankiškai įveikia paprastas kliūtis. • Dalyvauja veiklose, kurios lavina abiejų rankų ir kojų koordinaciją. • Judėdami laisvai erdvėje, žaisdami nuo greito ėjimo pereina prie bėgimo.	• Kasdien aktyviai juda, dalyvauja įvairiose fizinėse veiklose. • Lavina koordinaciją atlikdamas įvairius judesius, tokius kaip šuoliukai, įveikdamas kliūčių ruožus ar išbandydamas balansinius pratimus. • Smulkiąją motoriką stiprina atlikdamas kūrybines ir kasdienes užduotis. • Dalyvauja komandiniuose ir sportiniuose žaidimuose. • Mokosi bendradarbiauti su bendraamžiais, dirbti komandoje siekiant bendro tikslo. • Patiria judėjimo džiaugsmą judėdami aplinkoje, važinėdami dviratukais.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Judantis laiptai“ „Kalbos spintelė“ „Kalbos spintelė“ „Atradimų takelis“ „Smėlio dėžė“ „Medžiagų dialogai“ „Aš“ pasaulis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Judantis pasaulis“ „Aš – matomas ir nematomas“, „Žaliasis pieštukas“ „Kūrybiniai dialogai“ „Medžiagų dialogai“ • Kalendorinės šventės: Vasaris – Sveikatingumo mėnuo Rugsėjo 16–22 d. – Europos judumo savaitė Lapkritis – Sveikos gyvensenos mėnuo
---	---	--	---

<i>SAVIVOKA IR SAVIGARBA</i> Vertybinių nuostatų – pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminis gebėjimas – susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei. (žr. Išimokymų amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 6–7)	• Mokosi palaikyti savo eilės dalyvaudamas žaidimuose ar kitose grupinėse veiklose. • Pereina nuo vienos veiklos prie kitos ir laikosi grupės veiklų struktūros. • Atpažįsta pagrindinius dienos etapus, tokius kaip rytas, pietūs ir vakaras. • Įvardija savo amžių, pasako savo vardą, apie save kalba pirmuoju asmeniu. • Į kita kalba kalbančius vaikus ir kitus žmones reaguoja tinkamai.	• Atsižvelgia į dienos ritmą, susitelkia ties atliekamomis užduotimis. • Domisi, kam reikalingos vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. • Įvardija savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, geba pasakyti savo namų adresą. • Prisitaiko prie naujų situacijų, savarankiškai pasiruošę veikloms. • Atpažįsta savo emocinę būseną ir mokosi valdyti emocijas. • Įsivertinta savo veiklą ir pastangas – mokosi reflektuoti.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Smėlio dėžė“ „Atradimų takelis“ „Medžiagų dialogas“ „Aš“ pasaulis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Aš“ pasaulis“ „Aš“ – matomas ir nematomas“, „Dėlionių kilimas“ „Pasaulis be sienų“ „Kūrybiniai dialogai“ „Pakylėta kasdienybė“ • Kalendorinės šventės: Kovo 8 d. – Tarptautinė moters diena Balandžio 2 d. – Pasaulinė autizmo supratimo diena Gegužės 15 d. – Tarptautinė šeimos diena Birželio 1 d. – Vaikų gynimo diena Lapkričio 6 d. – Tolerancijos diena
---	--	---	---

SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ Vertybinių nuostatų – nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminis gebėjimas – sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsivardinęs geba nusiraminti. (žr. Išimokymklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 5–6)	• Jaučiasi saugiai ir ramiai, kai laikomasi nusistovėjusios kasdienės rutinos. • Patirdamas nepasitenkinimą ar susidūręs su nepatogia situacija, linkęs pasitraukti nuo veiklos, atsisakyti dalyvauti ar kreiptis į suaugusįjį pagalbos. • Žaisdamas dažnai kalba su savimi – tai padeda jam susitelkti, planuoti veiksmus ir juos kontroliuoti. • Kasdienėse situacijose, suaugusiam padedant, geba atpažinti savo emocijas.	• Taiko tinkamus nusiramino ir atsipalaidavimo būdus, geba juos pritaikyti kasdienėse situacijose. • Žaisdamas susikaupia, išlaiko dėmesį, sugeba kontroliuoti impulsyvius veiksmus. • Provokuojančiose situacijose stengiasi elgtis apgalvotai. • Supranta susitarimų ir taisyklių svarbą, jų laikosi savarankiškai. • Dienos ritmo pokyčius priima lengvai, geba prisitaikyti prie besikeičiančių aplinkybių.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Medžiagų dialogai“ „Atradimų takelis“ „Puodų orkestras“ „Aš pasaulis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Aš pasaulis“ „Aš – matomas ir nematomas“, „Dėlionų kilimas“ „Pasaulis be sienų“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Atradimų takelis“ • Kalendorinės šventės: Kovo 20 d. – Tarptautinė laimės diena Balandžio 2 d. – Pasaulinė autizmo supratimo diena
Taikomi metodai ir būdai: • Ugdymo procesas apima įvairias kryptis, kurios sudaro įdomų ir prasmingą mokymosi kelią vaikams. • Apima mokymosi metodus, atitinkančius universalios dizaino principus, žaidimus, judrią veiklą bei patirtinį mokymą, taip pat kalbų įvairovę. • Skatinama tyrinėti ir gilintis į mokymosi turinį, naudojamos realios ir virtualios aplinkos. • Kūrybiniai dialogai ir bendradarbiavimas yra būtini siekiant užtikrinti ugdymą, kuris remiasi vaikų fiziniu aktyvumu, sveikata, kūrybiškumu bei jų socialiniu ir emociniu vystymusi. Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos: • Pedagogas organizuoja prasmingas veiklas, kurios skatina vaikų sveikatą ir gerovę.			

- Savo kasdieniu elgesiu pedagogas skatina vaikus rūpintis savimi ir kitais, rinkdamasis sveiką maistą, puoselėdamas aplinkos švarą ir darną
- Sąmoningai kuria saugią, jaukią ir visiems vaikams pritaiktą ugdymosi aplinką.
- Kiekvienas vaikas, nepaisant individualių poreikių ar skirtumų, jaučiasi priimtas, gali tyrinėti, augti ir stiprinti sveikatos bei gerovės pagrindus.

Ugdymo(si) kontekstai: siekiama skatinti vaikų atradimus, suteikiant jiems laisvę ir galimybę veikti spontaniškai. Pritaikomi judrūs patirtinio mokymosi metodai, žaidimas ir universalaus dizaino mokymosi principai.

Tai padeda kurti įtraukiančią aplinką, kurioje taikomi probleminiai mokymo metodai, kūrybiniai projektai, meninės veiklos ir kasdienės situacijos tiek lauko, tiek vidaus aplinkose.

AŠ IR BENDRUOMENĖ

Ugdymo(si) veiklos skatina plėtoti tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo ir mokėjimo mokytis gebėjimus

Pasiekimų sritys	Ugdymo gairės vaikams iki 3 m., siekiant 3 žingsnio pasiekimų	Ugdymo gairės vaikams iki 4–6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų	Pastabos (nuorodos į „Žaismė ir atradimai“, kalendorinės šventės, projektai)
<i>SAVIVOKA IR SAVIGARBA</i> Vertybinė nuostata – pasitiki savo jėgomis ir gebėjimais, gerbia tiek save, tiek kitus. Esminis gebėjimas – pradeda suvokti savo kūną ir jo pokyčius. Žino, kad yra berniukai arba mergaitės, supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka, nepatinka,	• Pradeda išreikšti savo norus ir poreikius, naudodamiesi įvairiais metodais, • Suvokia savo kūną ir jo pokyčius. • Išsako savo nuomonę, pasako, kas jiems patinka, o kas ne, taip pat išreiškia savo pomėgius ir interesus. • Suvokia ir gina savo teises. • Rodo susidomėjimą kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. • Tyrinėja ir bando suprasti supančios kultūrinės aplinkos simbolius.	• Aktyviai įsitraukia į žaidimus ir įvairias veiklas. • Žaisdami ir veikdami kartu, vaikai pozityviai vertina savo gebėjimus, tyrinėja įvairius socialinius vaidmenis, savivoką bei pasitikėjimą savimi. • Pažindami savo ir kitų šalių simbolius, kalbas, žmonių gyvenimus. • Domisi ir dažnai laikosi grupės, šeimos, įstaigos ir vietos bendruomenės	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Medžiagų dialogas“ „Smėlio dėžė“ „Aš pasaulis“ „Atradimų takelis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Aš pasaulis“ „Aš – matomas ir nematomas“, „Dėlionių kilimas“ „Pasaulis be sienų“ „Kūrybiniai dialogai“ „Pakylėta kasdienybė“ • Kalendorinės šventės: Kovo 8 d. – Tarptautinė moters diena Balandžio 2 d. – Pasaulinė autizmo supratimo diena Gegužės mėn. – Motinos diena Gegužės 15 d. – Tarptautinė šeimos diena Birželio mėn. – Tėvo diena

supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. (žr. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 6–7)		vertybių. • Stengiasi suprasti ir prisiimti pareigas bei suvokia savo teises kaip bendruomenės nariai.	Birželio 1 d. – Vaikų gynimo diena Lapkričio 6 d. – Tolerancijos diena
<i>EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA</i> Vertybinė nuostata – domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminis gebėjimas – atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. (žr. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 4–5)	• Atpažinti ir įvardinti savo emocijas naudodami įvairius vizualinius pagalbininkus, atpažinti kitų žmonių emocijas. • Pradedą suprasti savo pačių jausmus ir įsiminti emocijų pavadinimus • Rodo smalsumą kitų emocijoms, pastebi, kai emocijos aiškiai pasireiškia, • Bendraudami dažnai imasi suaugusiųjų elgesio pavyzdžių: nusišypso, užmezga pokalbį, žaidžia draugiškai šalia kitų, dalinasi žaislais ir kantriai laukia savo eilės.	• Per vaidmenų ir pasakojimo žaidimus, tyrinėdami, klausydamiesi žiūrėdami turi galimybę išgyventi, išreikšti ir geriau suprasti tiek savo, tiek kitų emocijas. • Kalbasi apie savo jausmus, išsako, aptaria išreiškia emocijas • Per žaidimus, kurie skatina savireguliaciją bandydami naujas veiklas ir įsitraukdami į ištvermės bei kliūčių įveikimo užduotis. • Mokytojo pagalba vaikai mokosi sutelkti dėmesį, kryptingai nukreipti jį į norimą veiklą.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Smėlio dėžė“ „Puodų orkestras“ „Judantys laiptai“ „Aš“ pasaulis“ „Atradimų takelis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Aš“ pasaulis“ „Smėlio dėžė“ „Atradimų takelis“ „Medžiagų dialogai“ „Aš – matomas ir nematomas“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Pakylėta kasdienybė“ „Kūrybiniai dialogai“ „Realybių žaismė“ „Mokymosi veidrodys“ „Pasaulis be sienų“ • Kalendorinės šventės: Vasario 14 d. – Šv. Valentino diena Kovo 8 d. – Tarptautinė moters diena Kovo 20 d. – Tarptautinė laimės diena Gegužės 15 d. – Tarptautinė šeimos diena

<i>SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS IR BENDRAAMŽIAIS</i> Vertybinių nuostatų – nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminis gebėjimas – pasitikėti mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. (žr. Išimties mokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 8–9)	• Drąsiai išbando naujas veiklas ir stebi nepažįstamus žmones, jausdami saugumą, kai šalia yra dėmesingas suaugusysis. • Siekia bendrauti su kitais, nori veikti savarankiškai ir tikisi, kad jų pastangos bus vertinamos ir paskatinamos. • Žaisdami, vaikai mėgdžioja suaugusiųjų veiksmus, keisdami jų žodžius, veiksmus ir balso toną. • Trumpam prisijungia prie bendro žaidimo ir, pasikeisdami su kitu vaiku, dalijasi žaislu. • Pradeda suvokti, kurie daiktai yra tik jų, kurie priklauso kitiems, ir kurie yra bendri.	• Stengiasi mandagiai ir pagarbiai bendrauti su suaugusiais ir bendraamžiais. • Palaiko ilgalaikį draugystės ryšį su bent vienu vaiku ir pradeda suprasti, kokie elgesio modeliai yra priimtini. • Rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais, kasdieninėse situacijose. • Jie pradeda tarpininkauti ir padeda kitiems vaikams spręsti nesutarimus tarp jų. • Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų ir jų šeimų. • Suvokia, kad gyvenant grupėje reikia susitarti dėl bendrų elgesio taisyklių.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Aš pasaulis“ „Smėlio dėžė“ „Puodų orkestras“ „Atradimų takelis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Atradimų takelis“ „Medžiagų dialogai“ „Žaliasis pieštukas“ „Pakylėta kasdienybė“, „Aš – matomas ir nematomas“, „Dėlionių kilimas“ „Pasaulis be sienų“ „Mokymosi veidrodys“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Kūrybiniai dialogai“ • Kalendorinės šventės: Vasario 14 d. – Šv. Valentino / Draugystės diena Balandžio 22 d. – Žemės diena / Gamtos šventė Gegužės 15 d. – Tarptautinė šeimos diena Rugsėjo 21 d. – Tarptautinė taikos diena Spalio 5 d. – Tarptautinė mokytojo diena Gruodžio mėn. – Kalėdos
Taikomi metodai ir būdai: • Individualizuotas požiūris, kuris leidžia vaikams pasirinkti veiklas ir priemones • Patirtinis mokymasis – žaidimai, eksperimentai, praktinės užduotys			

- Dialogas ir bendradarbiavimas – skatinama bendrystė, dalijimasis patirtimi ir emocijų raiška.
- Žaismės ir kūrybinių dialogų palaikymas – skatinama kasdienė veikla per žaidimus.
- Kultūriniai dialogai – skatinti įvairias kultūras ir kalbų įvairovę.

Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos:

- Jautrūs ir pastovūs emociniai ryšiai – pedagogas palaiko ryšį su vaiku, teikia emocinę paramą.
- Empatija ir kūrybiškumas – pedagogas skatina žaismingumą, tyrinėjimus ir kūrybinį dialogą.
- Bendradarbiavimas ir dialogas – pedagogas turi skatinti bendrą veiklą, užmegzti dialogus ir padėti vaikams geriau suprasti vieniems kitus.

Ugdymo(si) kontekstai:

- Kultūriniai ir socialiniai kontekstai yra įtraukiami įvairūs žaismės ir kultūrinių dialogų elementai. Patirtinis ir kūrybiškas ugdymas – remiasi praktinėmis veiklomis ir tyrinėjimais. Virtualių ir realių aplinkų sąveika – skatinama dirbti tiek realiose, tiek virtualiose aplinkose.

AŠ KALBŲ PASAULYJE

Ugdymo(si) veiklos skatina ugdytis tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis, emocijų suvokimo ir raiškos, žaidimo gebėjimus

Pasiekimų sritys	Ugdymo gairės vaikams iki 3 m., siekiant 3 žingsnio pasiekimų	Ugdymo gairės vaikams 4–6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų	Pastabos (nuorodos į „Žaismė ir atradimai“, kalendorinės šventės, projektai)
-------------------------	--	--	---

KALBŲ SUPRATIMAS Vertybinė nuostata – domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklaudyti ir suprasti kitą. Esminis gebėjimas – klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 14–15</i>)	• Tarpusavio sąveikoje reaguoja į žodinį ir nežodinį bendravimą: šypsosi, keičia veido išraiškas ir skleidžia garsus, emociškai reaguoja į įvairias balso intonacijas. • Palankiai reaguoja į knygelių skaitymo veiklą: liečia, varto, žiūri, emociškai reaguoja į pažįstamus žmonių, gyvūnų ar daiktų vaizdus. • Atpažįsta ir reaguoja į aplinkoje pasikartojančius garsus, ritmus, judesius, vaizdus. • Savarankiškai varto, apžiūrinėja knygeles, domisi turiniu.	• Išklauso, supranta ir reaguoja į suaugusiojo ar vaiko kalbą įvairiose bendravimo situacijose. • Klausosi gyvai atliekamų, įrašytų, skaitomų, pasakojamų, deklamuojamų bei dainuojamų kūrinų. • Įsimena kai kuriuos girdėtus įvykius ir geba juos perteikti skirtingomis raiškos formomis – pasakojimu, vaidmeniu, piešiniu ar kitais būdais. • Supranta, kad kalbos garsai siejami su raidėmis ir spausdintų žodžių reikšme. • Supranta knygos viršelio paskirtį – parodo autoriaus vardą, knygos pavadinimą, geba numatyti turinį. • Pradedą skirti žodžius sudarančius garsus ir skiemenis.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Judantys laiptai“ „Aš pasaulis“ „Smėlio dėžė“ „Kalbos spintelė“ „Medžiagų dialogai“ „Puodų orkestras“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Pakylėta kasdienybė“ „Judantis pasaulis“ „Aš“ – matomas ir nematomas“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Žaliasis pieštukas“ „Realybės žaismė“ „Energijos upė“ „Kūrybiniai dialogai“ „Pasaulis be sienų“ • Kalendorinės šventės: Vasario 21 d. – Tarptautinė gimtosios kalbos diena Kovo 21 d. – Pasaulinė poezijos diena Balandžio 2d. – Tarptautinė vaikiškos knygos diena Gegužės 7d. – Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena Rugsėjo 8 d. – Tarptautinė raštingumo diena
---	---	--	--

<i>KALBINĖ RAIŠKA</i> Vertybinė nuostata – nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminis gebėjimas – naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 15–17</i>)	● Aktyviai reiškia emocijas ir poreikius garsais: čiauška, atkartoja, mėgdžioja. ● Aktyviai atkartoja naujus garsus, žodžius, gestus ir ženklus. ● Vartoja garsažodžius, įvardija kai kuriuos daiktus ar veiksmus, išreiškia savo norus. ● Dalyvauja pokalbiuose ir paprastuose žodiniuose žaidimuose. ● Suaugusiojo pagalba atkartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus.	● Deklamuoja trumpus eilėraščius arba jų fragmentus ● Padedamas pasakoja trumpas pasakas, istorijas, pasakojimą lydi gestais ir mimika. ● Aktyviai dalyvauja vaidmeniniuose žaidimuose, pereidamas nuo vieno kalbėjimo būdo prie kito. ● Natūraliai kalba apie tai, ką žino, daro, darė ar darys, kas vyksta, vyko ar vyks, ko nori. ● Laisvai kalba sudėtiniais sakiniais, žodžius jungia laikydamasis kalbos taisyklių. ● Vartoja mandagumo ir vaizdingumo žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.).	● „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Judantys laiptai“ „Kalbos spintelė“ „Atradimų takelis“ ● „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Aš – matomas ir nematomas“ „Kalbos ir knygos gelmė“; „Pasaulis be sienų“ „Mokymosi veidrodis“ „Realybių žaismė“ ● Kalendorinės šventės: Vasario 21 d. – Tarptautinė gimtosios kalbos diena. Kovo 21 d. – Pasaulinė poezijos diena. Balandžio 2 d. – Tarptautinė vaikiškos knygos diena. Gegužės 7 d. – Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena. Rugsėjo 8 d. – Tarptautinė raštingumo diena.
--	--	--	--

<i>SKAITMENINIS SUMANUMAS</i> Vertybinių nuostatų – nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminis gebėjimas – geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 12–14</i>)	• Susidomi grupėje esančiais išmaniaisiais žaislais be ekranų: spaudo, liečia, purto ir kt. • Žaidžia darželio aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. • Pradedą laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų saugaus naudojimo taisyklių.	• Pradedą naudoti paprastas programas piešimui, garsui, vaizdams įrašyti ir atkurti. • Naudoja vaizdinius simbolius ar objektus komandų dëliojimui, sudarydamas nuoseklią veiksmų seką. • Derina bent dvi skaitmenines priemones (fotografavimą, piešimą, nuotraukų apdorojimą, garso įrašymą). • Kombinuoja skirtingus turinio tipus: judantis vaizdas, garsas, tekstas. • Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Aš“ pasaulis“ „Smėlio dėžė“ „Atradimų takelis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Pasaulis be sienų“ „Mokymosi veidrodis“, „Realybių žaismė“ „Judantis pasaulis“ „Aš – matomas ir nematomas“ „Žaliasis pieštukas“ „Dėlionių kilimas“ „Pakylėta kasdienybė“ „Energijos upė“ • Kalendorinės šventės: Vasario 11 d. – Tarptautinė interneto saugumo diena Kovo 19 d. – Tarptautinė skaitmeninio sumanumo mokymosi diena Balandžio 21 d. – Pasaulinė kūrybiškumo ir inovacijų diena Spalio 1 d. – Tarptautinė skaitmeninio raštingumo diena Spalio 4 d. – Tarptautinė kompiuterių ir programavimo diena
--	--	--	--

Taikomi metodai ir būdai:

- vaizduotės skatinimo būdai: fantazavimas, veiksmų perkėlimas iš realios situacijos į įsivaizduojamą ir atvirkščiai.
- giluminio mokymosi skatinimo metodai: ilgalaikis informacijos rinkimas iš įvairių šaltinių, jos sisteminimas, vaizdavimas, modeliavimas, pristatymas ir kt.
- įsiterpimo į vaikų žaidimą metodai: mokymosi vienas iš kito skatinimas, parama sprendžiant problemas, ugdantysis dalyvavimas, naratyvinio žaidimo plėtojimas ir kt.
- refleksijos ir savirefleksijos skatinimo metodai: savo praeities ir ateities refleksija, veiklos ir jos rezultatų refleksija ir interpretavimas.
- paieškos metodai: minčių lietus, vaikiškų enciklopedijų ir interneto tinklapių naudojimas, paieškos pagal schemas, žemėlapius ir kt.

Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos:

- keliami atviri klausimai, skatinantys tyrinėti, mąstyti, kurti, įveikti iššūkius, reflektuoti, plėtojant ugdančiuosius dialogus su vaikais.
- sukurama aplinka, kurioje vaikai susipažįsta su skirtingomis kalbomis ir komunikacijos būdais, mokosi suprasti ir vartoti naujus žodžius bei frazes.

Ugdymo(si) kontekstai: kalbų įvairovės ir kultūrinių dialogų kontekstuose grupėse kuriami kalbų kampeliai, kuriuose vaikai gali susipažinti su kitų kalbų raidėmis, vėliavomis, žmonių paveikslais, lėlėmis, nuotraukomis. Taip pat organizuojamos kalbų savaitės, kurios apima supažindinimą su gestų kalba, kūno kalba, piktogramomis.

TYRINĖJU IR PAŽĖJUSIU APLINKA

Ugdymo(si) sritis apima šiuos turinio aspektus: mane supantys daiktai, gyvybė, skaičiavimas ir modeliavimas, matematiniai erdvės tyrinėjimai, skaitmeninių technologijų pasaulis

Pasiekimų sritys	Ugdymo gairės vaikams iki 3 m., siekiant 3 žingsnio pasiekimų	Ugdymo gairės vaikams 4–6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų	Pastabos (nuorodos į „Žaismė ir atradimai“, kalendorinės šventės, projektai)
------------------	---	---	--

<i>MATEMATINIS MĄSTYMAS</i> Vertybinių nuostatų – nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminis gebėjimas – atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</i>, p. 11–12)	• Stebi ir yra įtraukiami į situacijas, kuriose padedami mokytojo, atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičius reiškia visų objektų skaičių. • Supranta, ką reiškia būti pirmam ar antram. • Palygina du daiktus, kurie skiriasi ilgiu, mase ar tūriu, veikdami su jais (pvz., pakilnodami, pilstydami). • Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę. Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio). • Atrenka ir suderina kelis daiktus (ar jų vaizdus) pagal spalvą, formą ir dydį.	• Neformaliai įsitraukdami į skaičiavimo uždavinius (pvz., kiek yra iš viso, kiek trūksta), vaikai nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10 ir rašo juos skaitmenimis. • Atlieka sudėties ir atimties veiksmus iki 7, žymi, skaičiuoja ir vaizduoja duomenis, sprenddami problemas. • Kalbėdami apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius „būtinai“, „gali būti“, „niekada“. • Palygina nedidelius skirtumus tarp dviejų – trijų dydžių, naudoja žodžius kaip „šiek tiek didesnis“, „truputį ilgesnis“. • Apibūdindami objektus, vartoja bent penkis figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys) ir taisyklingai atpažįsta figūras nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. • Komponuoja figūras iš detalių, apibūdina daiktų išsidėstymą, atlieka judėjimo planus su krypties pakeitimais, atkuria sekas iš pasikartojančių elementų.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m.: „Smėlio dėžė“ „Atradimų takelis“ „Puodų orkestras“ „Judantys laiptai“ „Aš“ pasaulis“ „Korys“ „Medžiagų dialogai“ „Kalbos spintelė“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės 3–6 m.: „Dėlionių kilimas“ „Pasaulis be sienų“ „Mokymosi veidrodis“ „Energijos upė“ • Kalendorinės šventės: Sausio 25 d. Pusiaužiemis; Kovo 20–21 d. Pavasario lygiadienis (Žemės diena); Rugsėjo 22 d. Rudens lygiadienis; Gruodžio 21 d. Žiemos saulėgrįža (Elnio devyniaragio šventė)
---	--	---	--

TYRINĖJIMAS Vertybinė nuostata – domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminis gebėjimas – aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</i>, p. 24–25)	● Mokosi smalsauti ir stebėti, atsargiai elgtis su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis, suprasti, kaip tai veikia. ● Mokosi fantazuoti ir eksperimentuoti su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija, atranda naujus veikimo būdus. ● Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgiau išitraukia į tyrinėjimą, džiaugiasi atradimais ir rodo rezultatus kitiems. ● Išbando naujus tyrinėjimo būdus, naudodamas visus pojūčius: stebi, liečia, uosto, ragauja, klausosi; mokosi tyrinėti savo kūną ir jo galimybes, skirtingas medžiagų faktūras, išbando žaislus ir daiktus.	● Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip keičiasi jis pats. ● Sužino, kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar, kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. ● Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus ir žmones, atsižvelgdamas į jų požymius ir savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš siūlomų įrankių, priemonių ir medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. ● Mokosi samprotauti apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado ir sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus ir siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti. ● Kalbėdamas apie tyrinėjimą remiasi jo rezultatais; apibūdina tyrinėjamų objektų požymius, panašumus ir skirtumus; savo stebėjimus lygina su kitų stebėjimais, kartais susieja skirtingus pastebėjimus.	● „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m.: „Smėlio dėžė“ „Atradimų takelis“ „Kalbos spintelė“ „Puodų orkestras“ ● „Žaismė ir atradimai“ knygelės 3–6 m.: „Aš – matomas ir nematomas“ „Žaliasis pieštukas“ „Energijos upė“ „Dėlionių kilimas“ „Pasaulis be sienų“ „Kalbos ir knygos gelmė“ ● Kalendorinės šventės: Sausio 19 d. Pasaulinė sniego diena Vasario 2 d. Pasaulinė pelkių diena Birželio 24 d. Rasos (Joninės)
---	--	---	---

PROBLEMŲ SPRENDIMAS Vertybinių nuostata – nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas Esminis gebėjimas – geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvaisto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</i>, p.25–26)	• Žaisdamas atlieka dviejų nesudėtingų, jam suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimiti kamuolį ir paduoti draugui). • Mokosi, susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodyti suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. • Stebi savo veiksmų pasekmes ir pasirenka tinkamus veiksmus problemai išspręsti. • Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti, ir išbando jų problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso bei tobulina sprendimus.	• Mokosi atpažinti ir natūraliai priimti sudėtingas veiklas, kliūtis, sunkumus ar problemas, ir yra pasiruošęs jas savarankiškai ar su kitų pagalba įveikti. • Spręsdamas problemą, svarsto, kas pavyko ar nepavyko, ir ką galima daryti toliau ar kitaip. • Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda vertinti problemą iš skirtingų perspektyvų. • Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. • Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m.: „Korys“ „Kalbos spintelė“ „Atradimų takelis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės 3–6 m.: „Aš – matomas ir nematomas“ „Žaliasis pieštukas“ „Dėlionių kilimas“ „Kūrybiniai dialogai“ • Kalendorinės šventės: Balandžio 1 d. Melagių diena Balandžio 6 d. Tarptautinė santarvės diena Birželio 1 d. Tarptautinė vaikų gynimo diena Gruodžio 10 d. Tarptautinė žmogaus teisių diena
MOKĖJIMAS MOKYTIS Vertybinių nuostata – noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmok. Esminis gebėjimas – geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia	• Mokosi trumpam įsitraukti į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. • Pasirenka mėgstamą žaislą ar meno kūrinį ir stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. • Atidžiai stebi, bando, aiškinasi ir klausinėja, kaip kažkas veikia ar vyksta. • Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	• Mokosi įsitraukti į naują, iššūkių reikalaujančią veiklą, drąsiai kalbėdamas apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti ir ko išmolti. • Džiaugiasi veiklos procesu, kurioje yra įsitraukęs. Mokosi numatyti veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. • Priimdamas sprendimus, mokosi	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m.: „Aš pasaulis“ „Atradimų takelis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės 3–6 m.: „Dėlionių kilimas“ „Mokymosi veidrodis“ • Kalendorinės šventės:

tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</i>, p. 27–28)		ieškoti informacijos ir ją tikslingai pasirinkti. • Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. • Dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasakoja, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko ar nepavyko, ką dar norėtų išbandyti.	Sausio 24 d. Tarptautinė edukacijos diena Rugsėjo 1 d. Mokslo ir žinių diena
APLINKOS PAŽINIMAS Vertybinė nuostata – nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminis gebėjimas – pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</i>, p. 9–11)	• Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. • Žaisdamas ir tyrinėdamas pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios) • Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti jų pavadinimus, dalyvauja juos prižiūrint. • Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (trumpai – ilgai). • Dienotvarkėje klijuoja numatomų	• Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. • Pasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kitų tautų šventėmis. • Skiria ir pavadina šeimos narių ir kitas dominančias profesijas. • Išvelgia gyvūnų ir augalų panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. • Apžiūrinėdami, liesdami, uosdami, atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą, formą, kvapą, ieško daikto pagal žodinį apibūdinimą. • Remdamiesi patirtimi, vartydami knygas, žiūrėdami vaizdo medžiagą, žaisdami žaislais, apžiūrėdami išvykų metu, vaikai susipažįsta su ryšio palaikymo priemonėmis, transporto priemonėmis, jas grupuoja (pvz.,	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m.: „Smėlio dėžė“ „Atradimų takelis“ „Puodų orkestras“ „Aš pasaulis“ „Korys“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės 3–6 m.: „Žaliasis pieštukas“ „Pasaulis be sienų“ „Realybių žaismė“ „Aš – matomas ir nematomas“ „Pakylėta kasdienybė“ • Kalendorinės šventės: Kovo 9 d. Lietuvos vardo diena Kovo 10 d. 40 paukščių diena Kovo 19 d. Pempės diena Kovo 25 d. Gandrinė; Bičių diena Balandžio 1 d. Pasaulinė paukščių diena Balandžio 29 d. Pasaulinė Gyvybės diena Gegužės 3 d. Saulės diena

	įvykių paveikslėlius, atrenka reikalingus ingredientus maistui ruošti.	oro, vandens, sausumos). • Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti.	Gegužės 13 d. Gegutės šventė Spalio 10 d. Pasaulinė košės diena
--	--	---	--

Taikomi metodai ir būdai:

- aukštesniųjų mąstymo gebėjimų skatinimo metodai (lyginimas, klasifikavimas, sisteminimas; savo veikimo ir mokymosi būdų reflektavimas; kontrasto, variacijų, pastovumo pajautimas ir verbalizavimas ; argumentavimas ir kt.).
- tiriamieji būdai (stebėjimas; schemų ir modelių kūrimas; netradicinių tyrimo idėjų, priemonių ir įrangos taikymas, pvz., mini šiltnamiai, lauko virtuvėlės ir kt.) ir patirtinio mokymosi būdai (pačiam išbandant, kuriant, atrandant, pvz., STEAM/STEM savaitės, eksperimentai ir tyrinėjimai Kartų parke, Oke miške ir kt.);
- vaizduotės skatinimo būdai (fantazavimas, veiksmo iš realios situacijos į įsivaizduojamą perkėlimas ir atvirkščiai; skirtingų, neįtikėtinų veikimo būdų išradimas ir kt.);
- lėto (giluminio) mokymosi skatinimo būdai (apie tyrinėjimo objektą ilgą laiką rinkti skirtingą informaciją iš įvairių šaltinių, sisteminti, pavaizduoti, modeliuoti, pristatyti ir kt.)
- įvairiose situacijose taikomi vaiko klausymosi būdai (kas jiems svarbu, kaip jie mato pasaulį ir kt.), taip pripažįstant vaikus savo gyvenimo ir ugdymosi ekspertais.

Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos:

- vaikų įsitraukimo skatinimas, kai mokytojas kryptingai kuria mokymosi aplinkas, kurios pažadina prigimtinių vaikų smalsumą gamtos objektams, įdomiems ir nematytiems daiktams bei robotams;
- mokytojas skatina vaikų domėjimąsi aplinkiniais ir sunkiai prieinamais objektais (pavyzdžiui, dangaus kūnai, kitų žemynų bei išnykę gyvūnai), taip pat plika akimi nematomais objektais ir reiškiniiais, kuriuos galima pamatyti per mikroskopą arba tyrinėti naudojant papildomas ar virtualiosios realybės programas;
- mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdamas jiems aktualų turinį ir veiklas;
- mokytojas, taikydamas skirtingas strategijas ir atsižvelgdamas į vaikų individualius poreikius, padeda vaikams ugdyti įgūdžius, reikalingus savarankiškam mokymuisi, problemų sprendimui, kūrybingumui ir bendravimui, tuo pačiu skatina jų smalsumą ir norą tyrinėti aplinką.

Ugdymo(si) kontekstai: žaismės, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų kontekstai.

KURIU IR IŠREIŠKIU

Ugdymo(si) sritis apima šiuos turinio aspektus: žaidimo raiška, muzikos raiška, šokio raiška, dailės raiška, teatro raiška.

Pasiekimų sritys	Ugdymo gairės vaikams iki 3 m., siekiant 3 žingsnio pasiekimų	Ugdymo gairės vaikams 4–6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų	Pastabos (nuorodos į „Žaismė ir atradimai“, šventės, renginiai ir pan.)
<i>ESTETINIS SUVOKIMAS</i> Vertybinė nuostata – domisi, gėrasi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminis gebėjimas – atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimu aprašas, p. 17–18</i>)	● Emocingai reaguoja girdėdamas garsų ir intonacijų sąsąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. ● Ugdosi gebėjimą turėti savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. ● Mokosi džiaugtis savo kūryba, rodo ją kitiems ir apie ją pasakoja.	● Demonstruoja savitą estetinį skonį, pasakodamas kas jam patiko ar nepatiko, kas buvo gerai ar blogai, gražu ar bjauru, ir ką patyrė dainuodamas, šokdamas, vaidindamas ar piešdamas. ● Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrasi savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. ● Mokosi įgyvendinti naujas kūrybines idėjas, nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas bei žaismingai stebinti. ● Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimus, šokius, jų siužetus, veikėjus, nuotaikas ir apie gamtoje bei žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius.	● „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3m. „Puodų orkestras“ „Kalbos spintelė“ ● „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Kūrybiniai dialogai“ „Pasaulis be sienų“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Pakylėta kasdienybė“ ● Kalendorinės šventės: Balandžio 2 d. Tarptautinė vaikiškos knygos diena. Balandžio 15 d. Pasaulinė meno diena.

MENINĖ RAIŠKA Vertybinė nuostata – domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminis gebėjimas – pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimu aprašas, p. 18–22</i>)	DAILĖ • Mokosi žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėdamas ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus ir mėgaudamasis įvairiais potyriais. • Tyrinėja savo keverzones ir terliones, bando apie jas pasakoti, kai suaugusieji palankiai reaguoja, drąsina ir komentuoja vaikų piešinius. • Pradeda rinktis jam patrauklias raiškos priemones ir medžiagas. MUZIKA • Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Imituoja ritmo ir melodinius darinius, vis tiksliau išlaiko ritminį pulsą. • Groja lengvai įvaldomais melodiniais ir mušamaisiais instrumentais. Juda (su priemonėmis ir be jų) klausydamas ir kurdamas. • Išlaiko dėmesį klausydamasis	• Mokosi eksperimentuoti su sudėtingesnėmis dailės technikomis, tokiomis kaip gratažas, monotipija, skaitmeninis piešimas ir kitos kompiuterinės technologijos. • Kuria darbus pasižyminčius fantastinėmis detalėmis ir grafiniais ženklais, įskaitant skaitmenis, žodžius, raides ir rodykles. • Turi išankstinį kūrybinį sumanymą ir nuosekliai siekia jį įgyvendinti, dažniausiai tiksliai pasirinkdamas dailės priemones ir technikas. • Tyrinėdami ir išbandydami garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais lygina, apibūdina, kategorizuoja garsus. • Išbando grojimą instrumentais, reikalaujančiais smulkesnės motorikos įgūdžių. • Mokosi dainuoti sudėtingesnio ritmo, melodijos ir platesnio diapazono vienbalses dainas vienas, poroje ar grupėje, tiksliai	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Korys“ „Medžiagų dialogai“ „Kalbos spintelė“ „Judantys laiptai“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Dėlionių kilimas“ „Kūrybiniai dialogai“ „Pasaulis be sienų“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Realybių žaismė“ • Kalendorinės šventės: Rugsėjo 9 d. Grožio diena. Spalio 4 d. Tarptautinė veltinio diena. Lapkričio 23 d. Tarptautinė akvarelės diena. • „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3m. „Korys“ „Puodų orkestras“ „Kalbos spintelė“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Pasaulis be sienų“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Judantis pasaulis“ „Realybių žaismė“
--	---	--	---

	muzikos kūrinio, atpažįsta kai kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius. ŠOKIS • Mokosi tyrinėdamas ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmeninę erdvę. • Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyti kryptimi koordinuoti judėti su kitais. • Improvizuoja judesiais atliepdamas muzikos nuotaiką ir savybes, kuria, kurį laiką prisimena ir kartoja įvairias dviejų trijų judesių kombinacijas. TEATRAS • Mokosi išbandyti balso, kūno ir mimikos raiškas bei priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams ir pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas. • Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones.	intonuodamas ir įsiklausydamas į savo bei draugų dainavimą. • Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. • Šoka sudėtingesnius autorinius ir liaudies šokius bei ratelius (tiltelius, grandinėles). • Improvizuodamas ir kurdamas kompozicijas perteikia temą, siužetą ar pasirinktą nuotaiką, įtraukdamas šokio judesiui būdingas ypatybes. • Apibūdina savo atlikto, sukurto ar stebėto šokio tempą, nuotaiką, charakteringus judesius, temą. • Mokosi tyrinėti simbolinio personažo esmines savybes, emocijas ir jausmus, juos perteikia charakteringasis kūno judesiais, veido išraiškomis ir balso intonacijomis. • Kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“ kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja „bendraudamas“	• Kalendorinės šventės: Vasario 13 d. Radijo diena. Spalio 1 d. Pasaulinė muzikos diena. Balandžio 20 d. Tarptautinė laimės diena. • „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Puodų orkestras“ „Kalbos spintelė“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Kūrybiniai dialogai“ „Pasaulis be sienų“ „Judantis pasaulis“ • Kalendorinės šventės: Kovo 5 d. Tarptautinė pagalvių mūšio diena. Balandžio 29 d. Tarptautinė šokio diena. • „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Puodų orkestras“ „Kalbos spintelė“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Pasaulis be sienų“ „Kalbos ir knygos gelmė“, „Judantis pasaulis“
--	---	--	---

		su jų kuriamais veikėjais. • Drauge su mokytojais ir vaikais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotose renginiuose ir juose priima skirtingus vaidmenis. • Dalinasi savo teatine patirtimi su kitais, apibūdina įsimintinus spektaklio epizodus, teatro formomis perteikiamas idėjas susieja su konkrečiomis gyvenimiškomis situacijomis ir išgyvenimais.	„Realybių žaismė“ • Kalendorinės šventės: Kovo 3 d. Lėlių šventė. Kovo 27 d. Tarptautinė teatro diena. Liepos 6 d. bučinių diena.
<i>GEBĖJIMAS ŽAISTI</i> Vertybinė nuostata – nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminis gebėjimas – individualiai ir kartu su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 26–27</i>)	• Mokosi žaisti su suaugusiuoju ar kitu vaiku, derindamas savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. • Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. • Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. • Individualiai arba dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	• Tikslingai pasirenka arba susikuria žaidimo erdvę, žaidžia menamoje erdvėje arba apsibrėžia erdvę simboliniais veiksmais. • Žaisdamas su kitais, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus. • Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose. • Žaidžia netradicinėse erdvėse.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Medžiagų dialogai. Smėlio dėžė“ „Atradimų takelis“ „Korys“ „Aš Pasaulis“ „Puodų orkestras“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Judantis pasaulis“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Pasaulis be sienų“ „Dėlionių kilimas“ „Realybių žaismė“ „Mokymosi veidrodis“ • Kalendorinės šventės: Kovo 12 d. Tarptautinė aviacijos ir

			kosmonautikos diena Birželio 11 d. Tarptautinė žaidimų diena Rugsėjo 13 d. Statybininkų diena Spalio 6 d. Pasaulinė architektūros diena
<i>KŪRYBIŠKUMAS</i> Vertybinė nuostata – nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminis gebėjimas – pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. (žr. <i>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas, p. 22–23</i>)	• Mokosi pakartotinai sugrįžti prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. • Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus ir vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. • Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su jais.	• Mokosi domėtis, fantazuoti ir užduoti klausimus apie kūrybinę veiklą, išbandydamas naujas kūrybos priemones, būdus ir sritis. • Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. • Mokosi numatyti kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. • Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina kas jam svarbu, įdomu, bei pasako kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	• „Žaismė ir atradimai“ knygelės iki 3 m. „Korys“ „Medžiagų dialogai“ „Kalbos spintelė“ „Atradimų takelis“ • „Žaismė ir atradimai“ knygelės nuo 3–6 m. „Dėlionių kilimas“ „Judantis pasaulis“ „Žalioji pieštukas“ „Kalbos ir knygos gelmė“ „Kūrybiniai dialogai“ „Pasaulis be sienų“ „Energijos upė“ • Kalendorinės šventės: Kovo 3 d. Tarptautinė rašytojų diena. Balandžio 21 d. Tarptautinė kūrybiškumo ir inovacijų diena. Liepos 1d. Tarptautinė architektų diena.
Taikomi metodai ir būdai: • patirtinis mokymasis, skatinti tiesioginę vaikų patirtį – leisdami jiems pačiam išbandyti, kurti, atrasti ir reflektuoti.			

- siūlomi įvairūs veikimo būdai ir netradicinės priemonės, leidžiant vaikams atrasti savitus saviraiškos būdus.
- autentiškas žaidimo palaikymas, dalyvavimas žaidimuose nesugriaunant jų natūralios eigos, skatinant mokymąsi vieniems iš kitų, jungtinį dėmesį, problemų sprendimą ir ugdomąjį bendradarbiavimą..
- skatinama fantazuoti, kurti įsivaizduojamas situacijas, išbandyti neįprastus sprendimus, jungti realybę su išgalvotais pasauliais.

Pedagogo vaidmuo, taikomos strategijos:

- veiklos organizuojamos netikėtose erdvėse, ant netradicinių paviršių ar naudojant neįprastas priemones (pvz. kūryba ant medžio, eksperimentai su skirtingo dydžio paviršiais ir kt.).
- mokytojas pastebi ir pozityviai įvertina vaikų pastangas, skatindamas juos tęsti kūrybinį procesą ir įgyvendinti savo idėjas.
- kelia atvirus klausimus, skatinančius tyrinėti, mąstyti, kurti ir reflektuoti, palaiko prasmingus ugdomuosius pokalbius su vaikais.
- padeda įveikti kūrybinius sunkumus, skatina bendrus meninius projektus ir įvairią kūrybinę veiklą.

Ugdymo(si) kontekstai: siekiama skatinti vaikų atradimus, sudarant jiems galimybę laisvai, kūrybiškai ir spontaniškai veikti. Įtraukia aplinką kuria vaikams suteikiamos pasirinkimo galimybės ir netradicinės saviraiškos priemonės.

V SKYRIUS VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Ikimokyklinio ugdymo vaikų pasiekimų dokumentavimo ir pažangos stebėjimo sistema – tai struktūruotas procesas, kuriuo pedagogai renka, saugo ir analizuoja informaciją apie vaikų pasiekimus, vystymąsi ir pažangą. Toks dokumentavimas ir stebėjimas padeda nuolat vertinti vaiko individualią raidą ir geriau suprasti jo stiprybes bei poreikius. Be to, tai padeda įtraukti tėvus į ugdymo procesą ir užtikrinti, kad ugdymas būtų tikslingas ir personalizuotas. Mūsų darželyje vaiko pasiekimai vertinami programoje „Mūsų darželis“ – „PASIEKIMŲ ŽINGSNELIAI“ pagal pasiekimus, kurie numatyti „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše“ (2024) arba pritaikytoje programoje, atsižvelgiant į nustatytus vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius. Vertinimas atliekamas 2 kartus metuose: spalio ir gegužės mėnesiais (pav. Nr.).

Pasiekimų stebėjimo etapai

- Pradinis vertinimas (bazinis lygis): pradžioje (dažniausiai pirmosiomis dienomis ar savaitėmis) pedagogas atlieka pradinį vaiko įvertinimą, kad nustatytų jo gebėjimų ir žinių pradines ribas.
- Tęstinis stebėjimas: pedagogai nuolat stebi ir užrašo vaiko pažangą per laiką, įvertindami, kaip jis vystosi kiekvienoje srityje. Tai apima kasdienius, savaitinius ir mėnesinius stebėjimus.

- Pažangos vertinimas: vertinimo metu pedagogai analizuoja surinktą informaciją ir apžvelgia, kaip vaikas tobulėjo, atsižvelgdami į pradines ir dabartines jo žinias ir gebėjimus. Tai gali būti atliekama su tėvais arba pedagogų komanda.
- Refleksija ir adaptacija: vertinimo rezultatai naudojami pedagogams, kad būtų pritaikyti ugdymo metodai ir prireikus koreguojama ugdymo programa, siekiant geresnių rezultatų vaikui.

Pasiekimų dokumentavimo tikslai:

- Stebėti vaiko pažangą: užtikrinti, kad kiekvienas vaikas gautų tinkamą paramą pagal savo individualius poreikius ir gebėjimus.
- Palaikyti tęstinumą: užfiksuoti vaiko pasiekimus, kad būtų galima stebėti jo vystymosi trajektoriją per laiką.
- Įtraukti tėvus į ugdymo procesą: pasiekimų dokumentavimas leidžia tėvams matyti vaikų pažangą ir aktyviau dalyvauti ugdymo procese.
- Aptarti ir reflektuoti pedagogams: pedagogai gali pasitelkti pasiekimų dokumentus, kad analizuotu savo darbo efektyvumą ir nustatytų, kur dar reikia pagalbos vaikui.
- Ugdymosi tęstinumas: vaikui pereinant į priešmokyklinio ugdymo grupę, įvertinami jo gebėjimai ir pasiekimai, įgyti per visą ikimokyklinį laikotarpį ir perduodama priešmokyklinio ugdymo mokytojai.

3 Pav. Vaiko pažangos ir pasiekimų vertinimo etapai

Pasiekimų dokumentavimas ir pažangos stebėjimas – tai svarbi priemonė, leidžianti pedagogams ir tėvams nuolat stebėti vaiko raidą, užtikrinti tinkamą ugdymą ir padėti vaikui sėkmingai pereiti į priešmokyklinį ugdymą.
